

Konkurences padome

Karteļu pazīmes jeb riski publiskajos iepirkumos

Ieva Šmite-Antoņenko

Aizliegta vienošanās departamenta
direktore

Jelgava, 03.11.2017.

Konkurences padome

Kas ir aizliegts?

✓ Normatīvais regulējums – KL 11.pants / LESD 101.pants

*Ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru **mērķis vai sekas** ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par...*

Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā ir uzskaitīti aizliegtu vienošanos veidi, taču ir būtiski atcerēties, ka minētie veidi ir tikai piemēri, skat. *LR Augstākās tiesas Senāta 20.06.2014. Spriedums lietā Nr.SKA-333/2014).*

Galvenais princips, kas jāievēro: «Jebkuram tirgus dalībniekam sava komercdarbība, plāni, rīcība tirgū ir jāveido patstāvīgi un neatkarīgi»

Konkurences padome

Cenas, tarifi (cenas veidošanas noteikumi)

Ražošana (apjomi, realizācija)

Tirgus sadale (teritorija, klienti)

Iepirkumi (piedalīšanās, nepiedalīšanās,
iepirkuma noteikumi)

Sods

$\leq 10\%$ no
apgrozījuma

Izslēgšana
no dalības
iepirkumos
1 gads

Iecietības
programma

Statistika

- ✓ 2015.gadā 5, savukārt 2016.gadā 2 lietas KP noslēdzās ar lēmumu ar kuru tika konstatēts aizliegtas vienošanās pārkāpums un attiecīgi piemērots naudas sods;
- ✓ Visas aizliegtās vienošanās konstatētas publisko iepirkumu ietvaros;
- ✓ Karteli konstatēti tādos iepirkumos, kas attiecās uz: būvniecību, medicīnas preču un datortehnikas preču iegādi, kā arī 2 gadījumos pārkāpumi tika konstatēti ar mežsaimniecību saistītos iepirkumos;
- ✓ kopējais piemērotais naudas sods tirgus dalībniekiem par aizliegtām vienošanām par pēdējiem diviem gadiem – 437,010,55 euro

Konkurences padome

- ✓ **Vienošanās dalībnieku subjektīvajai attieksmei nav nozīmes**, vienošanās tiek vērtēta objektīvi - juridiski ekonomiskā giezumā;

Skat.LR Augstākās tiesas Senāta 29.06.2009. Spriedumu lietā Nr.SKA-234/2009

- ✓ **Ja nav cita loģiska izskaidrojuma...**

Piemēram, Ocean wind/Jūras vējš lietā paskaidrojums no abu uzņēmumu pārstāvja, kurš skaidroja kāpēc abi iesniegtie piedāvājumi ir līdzīgi: *«M.Arsoba (persona, kas iesniedza abus piedāvājumus vienlaicīgi) pildīja tikai pastnieka lomu, valodas nezināšanas dēļ neapzinājās, ka pārstāv arī otru uzņēmumu, savukārt valdes loceklis A.Čerņihs, kurš M.Arsobu pilnvaroja, parakstīja pilnvaru tajā neieskatoties»*😊

- ✓ **Vienošanās formātam nav nozīmes..**

Konkurences padome

Tendences

- ✓ Karteļi ne reti tiek realizēti starp uzņēmumiem, kuri KL izpratnē nav atzīstami par vienu tirgus dalībnieku (saistītajiem grupas uzņēmumiem), bet tomēr to dalībnieku vai **amatpersonu starpā ir radnieciskas vai draudzības saikne**;
- ✓ uzņēmumus vai daļu no tiem **faktiski vada viena fiziska persona**, pārējie uzņēmumi piedalās iepirkumā «fonam» un iesniedz tā saukto «aizsega piedāvājumu»;
- ✓ Joprojām tiek konstatētas vizuālas **līdzības piedāvājumu dokumentācijā**;
- ✓ Tāpat tik nereti realizēta - **pasūtītāja maldināšanai paredzēta shēma, skat., piemēru nākošajā slaidā**:

Konkurences padome

piemērs lētāko
piedāvājumu
atsaukšanai
vienā no kopumā 28
viena iepirkuma daļām
Šādi dārgāks piedāvājums
uzvarējis vismaz
7 daļās

*

€
7681,80

LatKada **uzvar ar
dārgāko** piedāvājumu

€
7021,00

Clean Forest **atsauc**
iesniegto piedāvājumu

€
6360,20

ADV Forestry **atsauc**
iesniegto piedāvājumu

Konkurences padome

Pozitīvi vērtējams ir tas, ka kartelus aizvien biežāk **palīdz atklāt paši iepirkumu rīkotāju ziņojumi**, kas saņemti pēc KP rīkotajiem semināriem, kuros skaidrojam karteļu pazīmes publiskajos iepirkumos. Arī šogad KP turpinās aktīvi sadarboties ar iepirkumu rīkotājiem.

Konkurences padome

Aizliegtas vienošanās publiskajos iepirkumos

Publiskā iepirkuma procedūras mērķis ir nodrošināt valsts budžeta līdzekļu efektīvu izlietojumu, pretendentu vai kandidātu sacensības rezultātā saņemot labāko piedāvājumu, ko nodrošina un pretendentu vai kandidātu **brīva konkurence**.

Tā ietvaros būtiska nozīme piešķirama pretendentu **neatkarīgai konkurencei**. Tikai neatkarīgi un godprātīgi izstrādāti piedāvājumi veicina zemāku cenu vai labākas kvalitātes preču un/vai pakalpojumu piedāvājumu iepirkumā.

Konkurences padome

1. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

- Divi vai vairāki piedāvājumi **atnesti vienlaicīgi**
- Piedāvājumus no diviem vai vairākiem pretendentiem atnes **viena un tā pati persona**

Ko var darīt:

Pievērst uzmanību un **PAT LABĀK FIKSĒT**, kas piegādāja piedāvājumus (vārds, uzvārds)

Konkurences padome

2. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

Mazs piedāvājumu skaits, kad bija gaidāms liels pretendentu skaits. Jo īpaši, ja šī tendence ir pastāvīga un novērojama ilgtermiņā

Ko var darīt:

Izvērtēt, vai tiešām tik maz uzņēmēju ir gatavi piedalīties, vai tiešām investīcijas būtu tik lielas un atdeve tik maza, ka tas uzņēmējus neinteresē

Konkurences padome

3. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

- Konkurējošos piedāvājumos ir **vienādas** gramatikas, interpunkcijas u.c. **kļūdas**, kas nevar rasties, ja piedāvājumi tiek gatavoti patstāvīgi – *Copy-Paste* princips. Sakritības noformējumā

Piemēram:

Nolikuma specifikācijā: “Marinētie gurķi, iepakojumā 3 l skārda burkāš”

Piedāvājumos: “Marinētie gurķi iepakojumā 3 l skārda burkāš,”

- Pretendents savos dokumentos kā kontaktinformāciju norāda **konkurenta datus** (tālruņa numuru, adresi, faksu)

Ko var darīt:

Uzmanīgi iepazīties ar dokumentāciju, šādas pazīmes fiksēt un informēt KP

4. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

- Kā **kontaktpersona** divos vai vairākos piedāvājumos norādīts **viens un tas pats cilvēks**
- Vairākos piedāvājumos ir **viena pilnvarotā persona**
- Norādīta viena un tā pati persona vairākos piedāvājumos, piemēram, kā darba aizsardzības speciālists, darbu koordinators/uzraugs

KP lēmums Nr.E02-24 Par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu. Par Konkurences likumā 11.pantā „pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Broveks” un SIA „Abama Holding” darbības. Abu pretendentu piedāvājumus pašūtītajam iesniedza viena persona - SIA „Broveks” valdes loceklis, ko SIA „Abama Holding” bija nolūdzis kā tāmētāju SIA „Abama Holding” piedāvājuma sagatavošanai Konkursam.

Konkurences padome

5. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

- Cenu piedāvājumi ir neparasti augsti, augstāki nekā uzņēmumu publiskajos cenrāžos vai citos konkursos iesniegtie

Ko var darīt:

Censties būt lietas kursā par aktuālajām cenām tirgū

6. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

- **Vienādas cenas** specifikācijas/tāmes pozīcijās. Nejaušas sakritības varbūtība ir tuvu nullei. *Copy-paste* princips
- **Cenas** pozīcijas vienam un otram **atšķiras vienādi proporcionāli**. Tā ir, ja pretendenti veido savas cenas, par pamatu ņemot kāda viena pretendenta (kurš parasti arī ir izredzētais) cenas pozīcijas (bieži izmantojot Excel vidi): iestrādā koeficientu, kurš automātiski tiek piemērots visām pozīcijām

Piemēram: Pretendenta A cena ir x . Pretendents B, zinot x cenas, veido savas cenas kā $x+5\%$, C zinot x , veido cenas kā $x+10\%$

- Aritmētiskas **klūdas aprēķinos**

Piemēram: A piedāvājumā: 40 gab. \times 10 Ls = 400 Ls

B piedāvājumā: 30 gab. \times 10 Ls = 400 Ls

Ko darīt: Salīdzināt cenas pa pozīcijām – vai novērojama vienāda proporcionalitāte

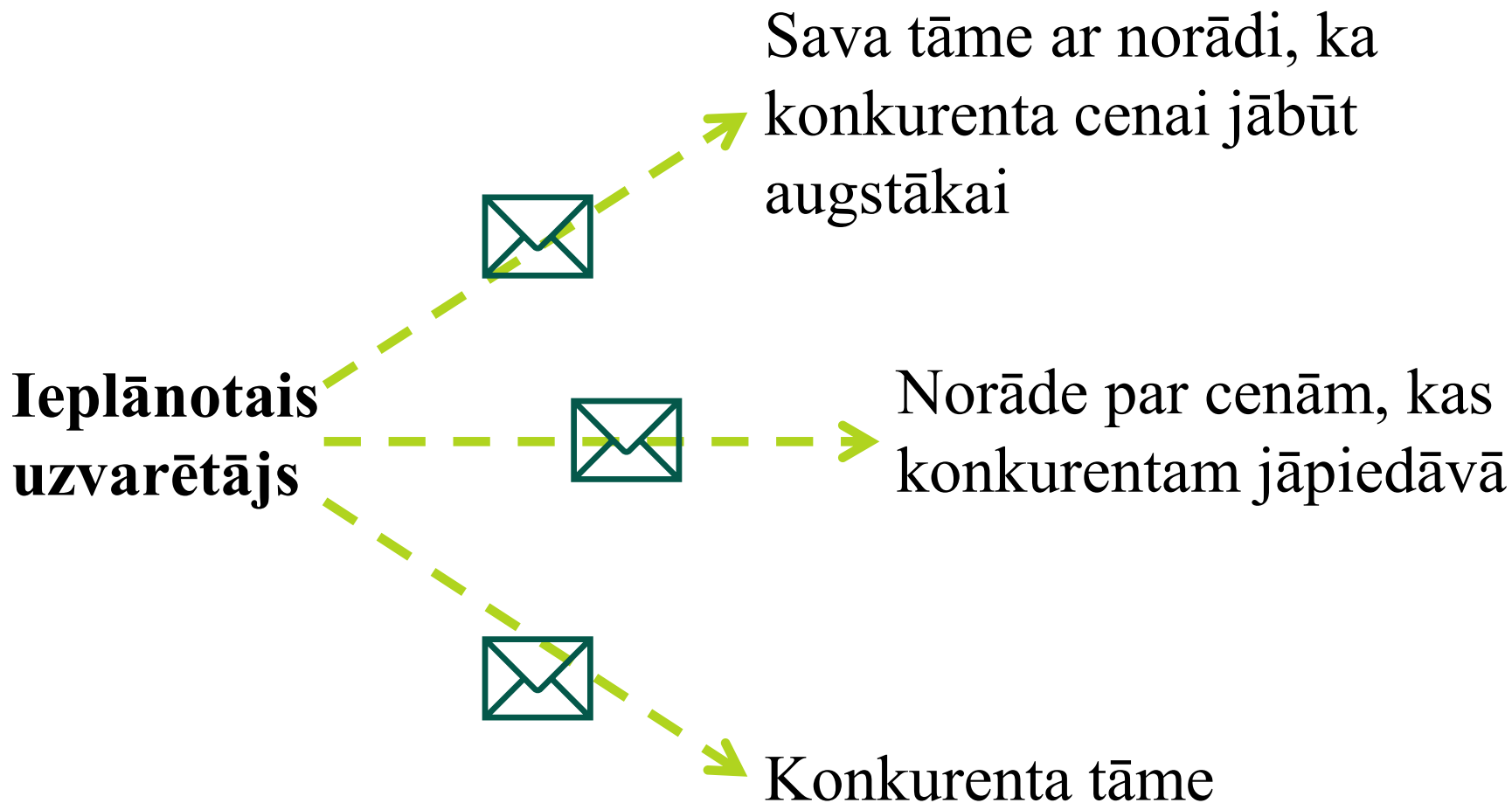
Konkurences padome

7. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

Viens un tas pats pretendents regulāri piedāvā zemāko cenu un tādējādi regulāri uzvar

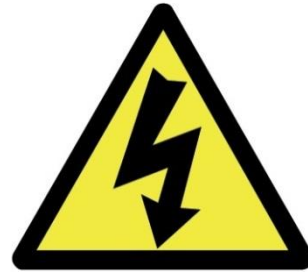
Ko var darīt:

- ✓ Situācija vērtējama ilgtermiņā
- ✓ Ja pastāv iepirkumu sadale, tad citos līdzīgos iepirkumos šis pretendents regulāri zaudē
- ✓ Piefiksēt faktus, apmainīties pieredzē ar citiem pasūtītājiem

Konkurences padome

Energobūvnieku iepirkuma kartelis

26 uzņēmumi, **316** iepirkumi

*„(..) Tava cena ir
9 048,68 LVL bez
PVN!!! Lūdzu pamaini
tāmi sev raksturīgā
veidā!!! (..)”*

*«(..) Tā ir mana piedāvājuma
cena, savai cenai pieliec klāt
5-10 %»*

*„Pielikumā būs 7 tāmes, kopējā summa 60
595,15 LVL bez PVN. Lūdzu pieliec klāt
savai 4 tūkstošus bez PVN un tāmi izveido
sev raksturīgā veidā (..)”*

	Sods – procenti no iepriekšējā finanšu gada apgrozījuma	Sods - Ls	Iepirkumu skaits
SIA Austrumu Enerģoceltnieks” (SIA „Būvēnerģoserviss”)	7,5%	41 957	159
SIA „RIO”	7,5%	194 171	134
SIA „Daugavpils Enerģoceltnieks”	7,5%	57 559	116
SIA „SZMA”	6,5%	73 996	83
SIA „Vidzemes Enerģoceltnieks”	6,5%	471 106	62
SIA „Darleks”	6,5%	22 098	77
SIA „ELPOLI”	5,5%	27 110	49
SIA „ELBRA”*	4,6%	37 326	85
SIA „Latgales Elektromontāža”	4,5%	25 211	13
Alūksnes rajona SIA firma „Alūksnes Enerģoceltnieks”	4,5%	64 056	30
Rēzeknes pilsētas PMK SIA "Enerģoceltnieks"	4,5%	6 239	16
SIA „Farads”	3,5%	51 966	7
SIA „Firma „Spriegums””	3,0%	15 761	7
SIA „EMPOWER”	3,0%	303 638	5
SIA „Aiviekstes Enerģobūvnieks”	3,0%	117 991	5
SIA „DEMP”	2,5%	544	3
SIA „Rīgas Enerģo Būve”	2,0%	771	2
AS „SZMA V”	2,0%	53 875	2
SIA „Latvijas Enerģoceltnieks”**	1,9%	309 362	3
SIA „OMS”	1,5%	30 345	1
SIA „BESECKE”	1,5%	40 860	1
SIA „TELMS”	1,5%	37 228	1
SIA „INTEL”	1,5%	2 566	1
SIA „MCD”	1,5%	8 505	1
SIA „J.E.F.”	1,5%	16 540	1
SIA „Krāslavas Enerģoceltnieks”	1,5%	776	1

**Kopējais
naudas sods:
Ls 2 011 557**

**Izslēgšana
no dalības
iepirkumos
1 gads**

* Sākotnējais naudas sods samazināts par sadarbību ar Konkurences padomi izmeklēšanas ietvaros

** Sākotnējais naudas sods samazināts, lai to samērotu ar konkrēto iepirkumu apjomu

Konkurences padome

8. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

Neizskaidrojama **cenu piedāvājumu atšķirība** starp pretendentiem. Uzvarētāja piedāvātā cena ir daudz zemāka, nekā zaudētāju cenas. Tas liecina, ka zaudētāji savus piedāvājumus iesnieguši formāli un ar savām augstajām cenām ļāvuši izredzētajam uzvarēt.

Ko var darīt:

- ✓ Situācija vērtējama gan attiecībā uz konkrētu iepirkumu, gan ilgtermiņā
- ✓ Ilgtermiņā, ja pastāv kartelis, vajadzētu būt saskatāmām **rotācijas pazīmēm** starp pretendentiem un līdzīgam principam cenošanā

Konkurences padome

9. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

Viens un tas pats pretendents līdzīgos iepirkumos piedāvā citreiz zemas cenas, citreiz augstas. Vienlaikus preces it kā vienādas un pašizmaksai nevajadzētu īpaši atšķirties

Ko var darīt:

Situācija vērtējama ilgtermiņā, vēlams apmainoties ar informāciju ar citiem pasūtītājiem

Konkurences padome

10. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

Uzvarētājs atkārtoti ņem kā **apakšuzņēmējus** vienus un tos pašus uzņēmumus, turklāt tie arī piedalījušies iepirkumā, bet neuzvarēja, jo to piedāvātās cenas bija ievērojami augstākas. Viens uzņēmums no otra nomā tehniku.

Ko var darīt:

Jāvērtē ilgtermiņā, fiksējot faktus, apmainoties ar informāciju ar citiem pasūtītājiem

Konkurences padome

11. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

Piedāvājumā ir **neloģiska cenas struktūra**. Piemēram, cena piegādēm uz attālu vietu tiek piedāvāta lētāka par cenu piegādēm tuvākā vietā

Ko var darīt:

Jāvērtē vairāki iepirkumi kopsakarā, vēlams apmainīties ar informāciju ar citiem pasūtītājiem

Konkurences padome

12. Pazīmes, ka iepirkums ir “kartelizēts”

Pretendents ir uzvarējis, bet savu piedāvājumu **pēkšņi atsauc**. Rezultātā uzvar nākamais lētākais

Ko var darīt:

Uzzināt atsaukšanas iemeslus un informēt KP

Konkurences padome

Aizliegtu vienošanos pierādīšana

Lielākajā daļā gadījumu pret konkurenci vērstu darbību vai nolīgumu pastāvēšana ir pārbaudāma no **netiešiem pierādījumiem**, kuri, skatīti kopā un **nepastāvot citam loģiskam izskaidrojumam**, var veidot pierādījumu par konkurences normu pārkāpumu.

Lai pierādītu pret konkurenci vērstu nodomu, pietiek ar pašu **faktu, ka ir saņemta informācija no konkurējoša tirgus dalībnieka**, ko neatkarīgs tirgus dalībnieks glabā kā **kommercnoslēpumu**.

Konkurences padome

Konkurences tiesību pārkāpēju izslēgšana no iepirkuma procedūras

Izslēdz, ja kandidāts vai pretendents ar kompetentas institūcijas lēmumu vai tiesas spriedumu, kurš stājies spēkā un kļuvis neapstrīdams, ir atzīts par vainīgu konkurences tiesību pārkāpumā, kas izpaužas kā:

Vertikālā vienošanās, kuras mērķis ir ierobežot pircēja iespēju noteikt tālākpārdošanas cenu

VAI

Horizontālā kartēja vienošanās

Konkurences padome

Konkurences tiesību pārkāpēju izslēgšana no iepirkuma procedūras

- Liegums (izslēgšana no iepirkuma procedūras) ir spēkā **gadu pēc lēmuma**, ar kuru konstatēts pārkāpums, **spēkā stāšanās**
- Minētais liegums **netiek piemērots** gadījumos, kad kompetentā institūcija, konstatējot konkurences tiesību pārkāpumu, kandidātu vai pretendentu ir **atbrīvojusi no naudas soda**
- **Uzticamības atjaunošana**
<http://www.kp.gov.lv/lv/uzticamibas-atjaunosana>

Konkurences padome

Sadarbība

- ✓ Pasūtītājs → KP
- ✓ **KNAB → KP**
- ✓ IUB → KP
- ✓ Pasūtītājs ↔ Pasūtītājs
- ✓ PTAC ↔ KP

Konkurences padome

auto tirgotāju kartelis

Dīleris

Dīleris

Dīleris

Dīleris

Dīleris

Dīleris

*Vēlos informēt, ka tuvākajās dienās Ēdoles pagasta padome izsludinās konkursu/cenu aptauju par pasažieru autobusa piegādi. Ar pasūtītāju un AGB mēs esam **jau veikuši pārrunas un iestrādes, tāpēc lūgums Jums to respektēt un konkursā nepiedalīties***

Pasūtītājs

Dīleris

Dīleris

Dīleris

Dīleris

Dīleris

*Pielikumā **nosūtu Tev sagatavotu specifikāciju Jūsu formā.** Kad esat izsludinājuši lūdzu padod ziņu un **es sagatavošu savu un pārējo pretendentu piedāvājumus.***

Konkurences padome

Gaismas, skaņas, video iekārtu iepirkumos kartelis

(..) Esam gana daudz *patērējuši naudu demonstrējot iekārtas un taisot semināru, kā rezultātā ir sarūpēts viens iepirkums operai.*

Lūgums respektēt mūsu ieguldīto darbu un līdzekļus LNO iepirkumam, kurš parādīsies tuvākajās dienās.

Visu labu, ...

(..) Gribētu ar jums *vienoties*, ka netiek man traucēts gaismas tehnikas iepirkums Leļļu teātrim. *Apskatot specenes paši sapratīsiet, kas ar to domāts. Iepriekš pateicos par atsaucību !*

Konkurences padome

Iecietības programma

1. Iespēja uzņēmumam, kas ir vai bija iesaistīts kartelī, pirmajam brīvprātīgi iesniegt pierādījumus par šo pārkāpumu Konkurences padomei un saņemt pilnīgu atbrīvojumu no naudas soda, kā arī atbrīvojumu no lieguma piedalīties publiskajos iepirkumos (Publisko iepirkumu likuma 39.prim panta pirmās daļas 3.punkts).
2. Iespēja uzņēmumam, kas nevar pretendēt uz pilnīgu atbrīvojumu no soda (jo tas ir bijis pārkāpuma iniciators, Konkurences padome jau ir ierosinājusi izpēti lietu par konkrēto pārkāpumu vai par pārkāpumu pirmais ziņojis cits uzņēmums), sadarboties ar Konkurences padomi un saņemt ievērojamu naudas soda samazinājumu.

Sīkāka informācija par iecietības programmu pieejama šeit:

<http://www.kp.gov.lv/lv/iecietas-programma>

Jaunums: no 2016.gada atbrīvojums attiecas arī uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumiem! (Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma 42.panta pirmās daļas 3.punkts)

Konkurences padome

Neatkarības deklarācija

- **Būtība:** pretendents apliecina, ka savu piedāvājumu ir izstrādājis neatkarīgi, kā arī informē pasūtītāju par jebkuru saziņu, kas tam bijusi ar konkurentiem;
- Aizliegtu vienošanos riska mazināšana publiskajos iepirkumos;
- Aicinājums (ieteikums) pasūtītājiem iepirkuma (konkursa) nolikumā iekļaut prasību pretendentiem iesniegt parakstītu apliecinājumu par neatkarīgi izstrādātu piedāvājumu;
- Apliecinājums nenodrošina aizliegtas vienošanās nepastāvēšanu vai pretendenta (aizliegtas vienošanās dalībnieka) atbrīvošanu no atbildības par minēto pārkāpumu;
- Turpmāka KP sadarbība ar IUB un citām iestādēm.

Visa informācija par neatkarības deklarāciju un tās paraugs pieejams šeit:

<http://www.kp.gov.lv/lv/aktualitates/397-konkurences-padome-aicina-iepirkumu-pretendentus-apliecinat-savu-neatkaribu>

Vadlīnijas kā atpazīt kartēja vienošanos starp iepirkuma pretendentiem pieejamas šeit:

<http://www.kp.gov.lv/documents/40d1b1674c6c14a51bddd052ea42da321b818f6d>

Konkurences padome

Informācija

Informācija par Konkurences padomes lēmumiem:

<http://kp.gov.lv/lv/konkurences-padomes-lemumi>

Lēmumu adresātu saraksts (virs katra gada pilnā lēmumu saraksta; minēti visi uzņēmumi, attiecībā uz kuriem pieņemti lēmumi - arī tad, ja pārkāpums nav konstatēts):

Nr.#	Statuss	Lēmuma nosaukums	Pieņemšanas datums	Publicēšanas datums
E02-55.	Tiesvedībā	Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu. Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu SIA „RCI Gulbene” un [iesniedzējs] darbības, piedaloties publiskajos būvdarbu iepirkumu konkursos.	24.10.2014.	25.11.2014. (234.)
53.	Spēkā	Par lietas izpēti izbeigšanu. Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas un Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta 1.punkta pārkāpumu SIA „ELECTROLUX LATVIA LTD”, SIA „MK TRADE”, ārvalstu komersanta filiāles „Gaborona Limited Latvijas filiāle” un SIA „ETG” darbības.	09.10.2014.	25.11.2014. (234.)
51.	Spēkā	Par lietas izpēti izbeigšanu. Par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta pirmajā punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu Trijicon Inc., BANZAI, spol. s r.o. un SIA „Zommers” darbības.	02.10.2014.	27.10.2014. (212.)
47.	Spēkā	Par tirgus dalībnieku apvienošanu. Par LPKS „LATRAPS”, LPPKS „Triakāta KS” un SIA „Latvijas Piens” apvienošanu.	18.09.2014.	13.10.2014. (202.)
E02-46.	Spēkā	Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu. Par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu biedrības „Latvijas kuģu brokeru un aģentu nacionālā asociācija” darbības.	08.09.2014.	02.10.2014. (195.)
45.	Spēkā	Par tirgus dalībnieku apvienošanu. Par „Uralchem Freight Limited” un AS „Halcyon Capital” kopīgas izšķirošās ietekmes iegūšanu pār SIA „Ventamonjaks”.	04.09.2014.	30.09.2014. (193.)
42.	Spēkā	Par tirgus dalībnieku apvienošanu. Par AS „Virši-A”, SIA „Viršu nekustamie īpašumi” un SIA „Sumata” apvienošanu.	21.08.2014.	08.09.2014. (176.)

Konkurences padome

Konkurences ierobežojumi Nolikumos

OECD ieteikumi:

„Dalības iepirkuma konkursos ierobežošana veicina valsts izmaksu paaugstināšanos, kas rodas konkurences ierobežošanas dēļ. Ņemot vērā kopējo valsts iepirkumu budžeta apmēru, šādu ierobežojumu nozīmīgums, iespējams, ir salīdzinoši augsts. [..]”^[1]

^[1] OECD Metodiskais līdzeklis „Konkurences novērtēšanas principi. Konkurences novērtēšanas metodiskais līdzeklis, I sējums. Versija 2.0”, 32.lpp.

<http://www.kp.gov.lv/documents/2dbd50c37c8a1a4c845c15b9bc32488580800b09>

Konkurences padome

OECD ieteikumi:

OECD Vadlīnijās attiecībā uz to, kā apkarot manipulācijas ar piedāvājumiem publiskajos iepirkumos (turpmāk – Vadlīnijas) ir ietverts „Kontrolsaraksts iepirkuma procedūras izveidei, lai samazinātu iespēju manipulēt ar piedāvājumiem”

Vadlīniju ieteikumi:

- „Izstrādājiet konkursa procedūru tā, lai palielinātu iespēju piedalīties patiesi konkurējošiem dalībniekiem”;

- „Efektīvu konkurenci var veicināt, ja uzaicinājumam piedalīties konkursā var atsaukties pēc iespējas lielāks uzticamu pretendentu skaits un ja tiem ir stimuls cīnīties par līguma noslēgšanas tiesībām. Dalību konkursā var veicināt tas, ka amatpersonas, kas atbildīgas par iepirkumu, pēc iespējas samazina piedāvājuma iesniegšanas izmaksas, nosaka tādas prasības dalībai, kas nepamatoti neierobežo konkurenci, ļauj konkursā piedalīties uzņēmumiem no citiem reģioniem un valstīm vai izstrādā veidus, kā stimulēt mazāku uzņēmumu dalību pat tad, ja šādi uzņēmumi nevar iesniegt piedāvājumu par visu līguma apjomu;

- Izvairieties no nevajadzīgiem ierobežojumiem, kas var samazināt prasībām atbilstošo dalībnieku skaitu. Obligātās prasības nosakiet tā, lai tās būtu proporcionālas paredzamā līguma apjomam un saturam. Nenosakiet tādas obligātās prasības, kas rada šķēršļus dalībai konkursā, piemēram, prasības attiecībā uz uzņēmumu lielumu, sastāvu vai veidu. ^[2]

^[2] OECD Vadlīnijas attiecībā uz to, kā apkarot manipulācijas ar piedāvājumiem publiskajos iepirkumos, 5.lpp.

<http://www.oecd.org/competition/cartels/48520541.pdf>

Prakse:

- Lielākoties ierobežojumi ir saistīti ar to, ka persona, kas veido iepirkuma specifikāciju **pārkopē konkrētas preces parametrus no konkrēta ražotāja mājas lapas**, kas automātiski nozīmē, ka piegādātāji var piedāvāt tikai viena ražotāja konkrēto preci, tā samazinot konkurenci ražotāju līmenī;
- Vēl papildu **ierobežojums ir jau piegādātāju līmenī**, kad pasūtītājs var mākslīgi samazināt pretendentu skaitu, ietverot **iepirkuma nolikumā prasības, kas ierobežo pretendentu iespējas tām kvalificēties**. Ir bijuši iepirkumi, kuri ir radījuši šķēršļus dalībai konkursā – **nosakot obligātas prasības attiecībā uz uzņēmuma lielumu vai veidu, vai pārspilēti veiktspējas rādītāji (nepieciešamā pieredze nozarē vai iepirkumos, drošības kvalifikācijas u.c.)**.

Piemērs:

Ir bijis viens īpašs gadījums, kurā KP sadarbojās ar Valsts valodas centru un IUB, lai atrisinātu situāciju. Pasūtītājs bija nolikumā ietvēris nesamērīgu prasību attiecībā uz personāla valodas prasmēm, konkrētajā gadījumā latviešu valodu, kas ierobežoja konkurenci. Iepirkumā nevarēja piedalīties vai bija apgrūtināti piedalīties uzņēmumiem ārpus Latvijas, kas spēja nodrošināt pakalpojumu, bet nesamērīgo valodas prasību dēļ nevarēja nodrošināt darba spēku, kas atbilstu šādām prasībām. Šāda valodas prasme netika objektīvi pamatota un darbu izpildei nemaz nebija nepieciešama. Līdzīgi gadījumi ir bijuši attiecībā arī uz darba spēka kvalifikāciju.

Konkurences padome

Brīvības iela 55 (3.stāvā)

Rīga, LV-1010

+371 67282865

konkurence@kp.gov.lv

www.kp.gov.lv

Ieva Šmite-Antonenko

tālr. 67365221

e-pasts: ieva.smite-antonenko@kp.gov.lv